

технічного стану.

Отже, ми маємо розуміти, що практичні заняття на інструменті сприяють виробленню сили і рухливості пальців. У такому разі у щоденні заняття необхідно включати гами, вправи та етюди і працювати над ними протягом всього навчального року. І обов'язково слідкувати за чітким виконанням кожного технічного завдання. Практичні заняття над гами, технічними вправами, етюдами дають можливість контролювати учнів, вчити їх культурі гри на музичному інструменті та виконувати будь-який музичний твір грамотно.

Список використаних джерел

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. Москва: Музыка, 1978. 288 с.
2. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство. Ленинград: Музыка, 1974. 337 с.
3. Ляховицкая С. М. Задания для развития самостоятельных навыков при обучении фортепианной игре. Изд. 3-е. Ленинград: Музыка, 1975. 50 с.
4. Міліч Б. Виховання учня-піаніста. Київ: Книга, 1977. 78 с.
5. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога. Изд. 5 е. Москва: Музыка, 1988. 240 с.

Довженко В., викладач,
Глобинська дитяча школа мистецтв
(м. Глобине)

ПІДГОТОВКА УЧНЯ-ВОКАЛІСТА ДО ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ ТА КОНКУРСНИХ ЗМАГАНЬ

Упродовж останніх років усе більше дітей мають велике бажання залучитись до вокального мистецтва та навчитись професійно співати. Неабияке значення при цьому має правильна підготовка учнів до цієї діяльності.

Цінні поради щодо підготовки виконавця до концертного виступу зберігаються у книгах, статтях, методичних розробках видатних музикантів і сучасних педагогів: А. Арутюнова [1], Л. Баренбойма, Д. Благого, Г. Когана, Г. Нейгауза, С. Савшинського, Т. Стражнікова, С. Фейнберга, С. Широкова (Куко) [2; 3] та ін.

Дитячий голос – це дорогоцінний скарб, це живий, природний інструмент до якого треба ставитись обережно. Для підтримки, формування і збереження дитячого голосу потрібно підходити з великою відповідальністю до вибору репертуару, дозволяючи юним співакам виконувати лише твори доступної їм теситури, не допускати форсованого співу особливо на крайніх звуках діапазону. При формуванні співочих навичок найперше потрібно враховувати тембр голосу. Критерієм правильного звукоутворення є відчуття учнем зручності співання, свободи голосового апарату, а також краса тембру. Мета викладача – знайти до своїх учнів індивідуальний підхід, що розкриває співочий талант.

Учні з предмету «сольний спів» (академічний та естрадний) беруть участь у різноманітних міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, шкільних конкурсах і

концертах та досягають певних результатів. Однак гостро постає проблема сценічного хвилювання – одна з найактуальніших, життєво важливих для співаків-виконавців. Можливі ситуації, коли обдарований учень зазнає сценічного фіаско з тих чи інших причин.

Є певні шляхи і засоби подолання естрадних стресів: уміло і старанно проведена підготовка учня до публічного виступу, володіння механізмами психологічної саморегуляції, вміння працювати з технічними засобами, аналізувати власне виконання (за записом) із метою усунення недоліків попередніх виступів – усе це має велике значення. Робота над сценічною стійкістю повинна вестися з перших уроків. Існує думка, що учень, який із дитинства психологічно стійкий надалі простіше справляється з естрадним хвилюванням. Сценічність – це передусім внутрішня схвильованість від того, що виконавця слухають.

Психологічна підготовка вокаліста до концертного або конкурсного виступу вирішується переважно індивідуально, але для цього потрібно знати індивідуальні особливості учня, мати уяву про реакцію учня на різні ситуації.

Мета статті – визначити основні фактори, які повинні враховуватись при підготовці учня до публічного виступу або конкурсу.

Власний досвід засвідчує, що першим пунктом можна поставити вибір репертуару. Пісні повинні бути зручними для виконання і добре відпрацьованими. Ні в якому разі не можна брати пісню, яку щойно вивчили, тому, що через хвилювання, учень може забути текст або навіть мелодію.

Наступний пункт – це використання сценічних рухів. Рухи мають бути ретельно відпрацьованими й не відволікати від співу.

Сценічний одяг виконавця має велике значення для виступу – він може діяти на нього заспокійливо або, навпаки, виводити певною мірою з рівноваги.

Учень, зазвичай, хвилюється на початковій стадії, тому перші виступи і перші зустрічі із слухачами повинні проходити у школі, де звична атмосфера і невелика сцена. Згодом можна залучати учня до виступів у міських концертах, де велика сцена і багато слухачів, а також до змагань у конкурсах.

Під час виступу на конкурсі перебільшене побоювання заслужити критичну оцінку сторонніх підвищує ступінь хвилювання і погіршує стан виконавця. На конкурсі є журі, а це вже інший слухач, який оцінює рівень володіння вокальними навичками, відповідність репертуару та рівень підготовки, здібності учасника, артистичність виконання, його емоційність і сценічну культуру. Тут виникає почуття відповідальності виконавця за свій виступ. Уміння учня зосередитися на пісні, що він виконує, – найефективніший метод боротьби із сценічним хвилюванням.

Отже, любов до сцени – ні з чим незрівнянна насолода, що отримує виконавець від перебування на ній. Подолання співаком естрадного хвилювання й уміння взяти від сцени все те краще, що вона здатна дати артистові, – ключова психолого-педагогічна умова досягнення успішного результату вокального навчання. Знання психічних і фахових властивостей учня абсолютно необхідні педагогові у підготовці до концертних і конкурсних виступів.

Список використаних джерел

1. Арутюнова А. Б. Профессиональные аспекты подготовки эстрадных исполнителей (вокалистов). *Научный журнал «КубГАУ»*. 2015. № 12.

2. Куко С. С. Формирование готовности будущего эстрадного вокалиста к концертной деятельности: экспериментальное исследование. *Научный журнал «КубГАУ»*. 2017. № 130.
3. Стражнікова Т. І., Широкова С. С. Педагогические условия формирования готовности будущего эстрадного вокалиста к концертной деятельности. *Научный журнал «КубГАУ»* 2015. № 112 (08).

Дронова О., старший викладач,
Полтавська дитяча музична школа № 1
імені П. Майбороди
(м. Полтава)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ В НАРОДНІЙ МАНЕРІ НА УРОКАХ ВОКАЛУ В МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ

У всі часи мистецтво співу вважалося найбільш близьким самій природі людини. Нині вокальне мистецтво має важливе значення у відродженні та актуалізації художніх цінностей, в інтеграції та культурному розвитку українського суспільства. Свою естетичну пам'ять український народ найкраще зберіг у пісні. Народні митці створили протягом віків велику кількість різних за жанрами народних пісень, виробили різні способи пісенного виконавства та локальну стилістику. Народна манера співу є малодослідженою, недостатньо розкритими залишаються питання вокальної педагогіки і методики народної манери співу.

До питання сутності народнопісенного виконавства та професійної підготовки виконавців народної пісні звертались у своїх працях українські мистецтвознавці К. Квітка [3], Ф. Колесса, А. Іваницький, С. Грица, російська збирачка та дослідниця фольклору Є. Ліньова та інші дослідники. Про елементи використання народної манери виконання на уроках вокалу пише О. Грицай, Н. Цюпа, Р. Лоцман.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей постановки голосу саме в народній манері в процесі заняття з учнем на уроці з класу вокалу в музичній школі.

Аналіз літературних джерел дає змогу зробити узагальнення щодо поняття «народна манера співу» і визначити її як особливий вид вокального виконавства, який ґрунтується на самотутній народнопісенній традиції та має такі ознаки:

- взаємозв'язок з побутовою мовою (діалект);
- специфічне звуковидобування;
- перевага однорегістрового (грудного) звучання голосу над головним;
- комплекс специфічних народноспівацьких прийомів і засобів («з'їзди», «під'їзди» до звука, гліссандо, словообрив тощо) [2].

Народний вокал – це спів на посмішці, де верхні зуби повинні бути відкритими. У народній пісні головне – ясність і виразність тексту. Тому вокалісти народного хору зосереджені на дикції, дзвінкості мови та яскравості виконання. У народній манері співу в якості резонаторів використовують ротову порожнину, зуби, тверде піднебіння, груди. Поставлений для співу в народній манері голос характеризується стійким, рівним звучанням